

„Nasza szkoła wczoraj i dziś - - 100 lat budynku Szkoły w Staszkówce”

Tak właśnie dokładnie 100-lat temu poświęcono pierwszy w historii Staszkówki budynek szkoły. Nie znaczy to jednak, że wcześniej nie było prowadzone nauczanie dzieci i młodzieży. Należy zauważyć, że historia szkolnictwa w Staszkówce, podobnie jak w całym kraju, nierozzerwalnie była związana z historią parafii. Wszakże to przy parafiach powstawały pierwsze szkoły tak i zapewne było w Staszkówce. Od kiedy dokładnie istniała szkoła przy staszkowskim kościele trudno dzisiaj na to pytanie znaleźć dokładną odpowiedź. Na pewno istniała ona już w XVI wieku. Można to wnioskować na podstawie sprawozdania z wizytacji przeprowadzonej przez prepozyta tarnowskiego, Krzysztofa Kaźmirskiego, w 1595 roku. Dowiadujemy się z niego, że pleban, którym wówczas był Jan Staszkowski, „ma dom dla kierownika szkoły niezbyt dobry”. Fakt, że nauczyciel w tym czasie za swoją pracę był „wynagradzany klerykaturą”¹ może przemawiać za udzielaniem przez niego lekcji. Jak wszędzie w końcu XIX wieku uczył organista. Pierwszym takim nauczycielem organistą był Jędrzej Stabach, mieszkał w Staszkówce około roku 1865 – 70. Następni to: Walenty Stanula, Karol Zgarda, Jan Lewandowski². Na początku XX wieku, w 1901 roku, organistą był Jędrzej Turek. Można zatem przypuszczać, że w tym czasie funkcjonowała w Staszkówce jedna klasa szkoły ludowej, gdyż w Księdze historii parafii zapisano że: „na zimę urządzono na organistówce drugą klasę szkoły ludowej, która przez dwa lata mieściła się w większym pokoju mieszkania nauczyciela”³. „następnie w 1901 roku ksiądz Antoni Tenczar urządził na „organistówce” drugą klasę”⁴. Teren, na którym stoi szkoła ks. Tęczar odebrał z rąk Żyda karczmarza, który tą działkę kupił od sąsiada szkoły. Zebrał pieniądze we wsi, część dał dwór i zapłacił za działkę. W ten sposób powstała pierwsza szkoła w Staszkówce. Jak podaje P. Zofia Wierzbička budynek był murowany z dwoma salami wykładowymi i mieszkaniem dla kierownika. Jego budowa kosztowała 21 000 koron. Szkołę wybudował Walenty Olszewski – murarz z Grybowa. Poświęcenie nowej szkoły odbyło się 8 października 1911r. W uroczystości tej wzięli udział inspektor szkoły Andrzej Stopiński, który bardzo przyczynił się do budowy, księża z sąsiednich parafii oraz kierownicy z pobliskich szkół. Obecni też byli właściciele Staszkówki, parafianie i licznie zebrane dzieci. Funkcję pierwszego kierownika szkoły pełnił Wojciech Szatko.

Mieszkańcy wsi nie długo cieszyli się nowym budynkiem szkoły. Na świecie rozszalała się I wojna światowa. Działania wojenne objęły rejon Gorlic i Tarnowa, nie oszczędziły i ziemi staszkowskiej. Szczególnie nasiliły się na wiosnę 1915r. Spalony został drewniany kościół, zburzony budynek szkoły, spalono wiele domostw – cała wieś bardzo ucierpiała. Pani Katarzyna Szatko w przejmujący sposób opisuje te ciężkie i smutne wydarzenia w swoim Pamiętniku – Staszkówka w pierwszych latach XX wieku.

¹ APS, *Kronika parafialna dla Staszkówki*, luźna karta zawierająca odpis wizytacji z AKMK, AV 1595, vol. 43.

² SSASS, *Kronika Szkoły w Staszkówce*, rękopis, brak paginacji stron.

³ APS, *Księga Historii...*, t. 1, s. 46.

⁴ SSASS, *Kronika Szkoły w Staszkówce*, rękopis, brak paginacji stron.

Zburzony budynek szkoły w Staszówce 1915 r. – fotografia znajduje się w Kronice Szkoły w Staszówce

W kronice szkolnej widnieje zapis „W roku 1915 Austriacy rozbili szkołę prawie doszczętnie. Po oddaleniu się frontu, nauka odbywała się „pod lipami na zgłiszczach kościoła”⁵. Mimo, że sytuacja w wolnej Polsce była trudna to już w 1920 roku nowy kierownik szkoły Pieluszcak otrzymał 5000 zł subwencji. Za te pieniądze wykończył dwie sale na parterze i wyciągnął mury⁶. Osiem lat później, tj. 18 XI 1928 roku na budynku szkoły umieszczono tablicę pamiątkową z okazji „Dziesięciolecia odrodzenia Polski”, funkcje kierownika pełniła wówczas Stanisława Rubiniakówna. W okresie międzywojennym zaczęło pracować w Staszówce małżeństwo nauczycielskie - Zofia i Antoni Wierzbiccy. Pani Zofia pełniła funkcje kierownika szkoły do 1954r. Jak zapisała w kronice w roku 1935 dostała subwencję 2000 zł na przeprowadzenie dalszych prac remontowych w budynku szkolnym. Kolejne prace przy remoncie szkoły przerwała II wojna światowa. Działania wojenne nie tylko przerwały pracę, starania o subwencje, ale odebrały ochotę do pracy twórczej⁷ - pisze Pani Wierzbicka. O edukacji w czasie II wojny światowej dowiadujemy się między innymi z Księgi korespondencji⁸. Z zapisanych tam bardzo krótkich informacji można wnioskować, że w czasie II wojny światowej w szkole odbywała się nauka, chociaż z przerwami. Wskutek bombardowań i odmytych fundamentów zarysowały się mury budynku szkolnego na szerokość kilku centymetrów. Groziło oderwanie się całej ściany południowej⁹. W 1946 roku kierowniczka Zofia Wierzbicka zgłosiła zły stan budynku szkolnego władzom oświatowym. Jak dalej opisuje w kronice było kilka komisji, ale na tym się skończyło. Nikt nie zrobił nic by te uszkodzenia naprawić. Kierowniczka powoli skupowała żelazo, deski, dachówkę, zgaszono wapno i czekała na fundusze z gminy¹⁰. W maju 1949 roku, dopiero po ingerencji inspektora, wyegzekwowano z budżetu szkolnego kwotę 42 000 zł.

⁵ SASS, Kronika Szkoły w Staszówce, rękopis, brak paginacji stron.

⁶ SASS, Kronika Szkoły w Staszówce, rękopis, brak paginacji stron.

⁷ SASS, Kronika Szkoły w Staszówce, rękopis, brak paginacji stron.

⁸ W Składnicy Akt Szkolnych przechowywana jest księga prowadzona od 1935 roku, w której dokonywano zapisów wpływu różnych dokumentów oraz sposobu ich załatwiania. Niestety z powodu zniszczenia nie można odczytać tytułu tej księgi, a na potrzeby tej publikacji nazwano ją Księgą korespondencji. Zapisy w tej księdze kończą się z datą 20 X 1951 rok.

⁹ SASS, Kronika Szkoły w Staszówce, rękopis, brak paginacji stron.

¹⁰ SASS, Kronika Szkoły w Staszówce, rękopis, brak paginacji stron.

Budynek szkoły po remontach – fotografia z 1949 roku znajdująca się w Kronice Szkoły w Staszkówce.

W miarę upływu czasu stan budowli z początku XX – wieku ciągle się pogarszał, o czym Kierownicza zgłaszała do Wydziału Oświaty. W czerwcu 1953 roku przyjechała komisja budowlana, by sprawdzić czy budynkowi szkolnemu nie grozi zawalenie. Stwierdzono, że fundamenty pod szkołą się obsuwają, trzeba je wymienić na nowe. W październiku 1963 roku kierownik szkoły stwierdził niebezpieczne zarysowanie się murów budynku szkolnego. O tym fakcie został zawiadomiony Wydział Oświaty oraz Wydział Architektury. Wreszcie na rok 1966 budynek szkoły w Staszkówce został objęty planem remontów kapitalnych. Na ten cel z budżetu Wydziału Oświaty przeznaczono kwotę 80 000 zł. Niestety nie wiemy jak potoczyły się dalsze sprawy remontu ponieważ w tym miejscu następuje przerwa w prowadzeniu kroniki szkolnej, aż do roku 1973. Antoni Wierzbicki, kierownik szkoły, pełniący tę funkcję od 01 września 1954 r., w 1966 roku ze względów zdrowotnych udał się na urlop dla podratowania zdrowia¹¹. Funkcje po nim objął Pan Stanisław Augustyn. W roku szkolnym 1973/74 zaszło w szkole wiele istotnych zmian. Kierowanie szkołą objął Lesław Adamczyk i pod jego przewodnictwem były prowadzone dalsze zmiany w budynku szkolnym jak i w jego obejściu. Wówczas nauka odbywała się w dwóch budynkach: w głównym i w dawnej organistówce. Od 1 stycznia 1973 roku nasza wieś w wyniku głosowania przeszła do gminy Moszczenica. Budynek szkolny wymagał gruntownego remontu, ale brak było funduszy¹². Warunki lokalowe były bardzo ciężkie, a o ich poprawie nie było co marzyć. Z zaistniałych potrzeb zorganizowano przedszkole, które postanowiono zlokalizować w budynku szkolnym w mieszkaniu służbowym¹³ zapisał w kronice szkolnej dyrektor Adamczyk. Przez kolejne lata wykonywane były drobne prace remontowe wewnątrz i na zewnątrz budynku. Mimo to warunki lokalowe były nadal bardzo trudne. Nauka odbywała się już w trzech budynkach. W roku szkolnym 1983/84 nareszcie doczekaliśmy się zlecenia na opracowanie dokumentacji na remont kapitalny szkoły. Remont obejmował dobudowę nowego budynku szkolnego o wymiarach 43 x 13 m oraz remont starego budynku. Dokonując zapisu w roku szkolnym 1985/86 w kolejnym już tomie kroniki szkolnej, dyrektor L. Adamczyk napisał: „Nareszcie sfinalizowano opracowanie pełnej

¹¹ SASS, Kronika Szkoły w Staszkówce, rękopis, brak paginacji stron, zapis pod rokiem 1965/66.

¹² Por. SASS, Kronika Szkoły w Staszkówce, rękopis, brak paginacji stron, zapis pod rokiem 1973/74.

¹³ Por. SASS, Kronika Szkoły w Staszkówce, rękopis, brak paginacji stron, zapis pod rokiem 1974/75.

dokumentacji na rozbudowę i modernizację budynku szkolnego. Koszt dokumentacji wyniósł 2.5 mln zł¹⁴. Wiosną 1988 roku przystąpiono do budowy piwnic szkolnych. Stało się to dzięki staraniom ówczesnych władz gminnych, a w szczególności: Naczelnika gminy Władysława Juszyńskiego i przewodniczącego Rady Gminy Jana Wałęgi. Budowa nowej części szkoły przeciągała się w czasie ze względu na brak środków finansowych. Jej otwarcie miało miejsce 2 IX 1995 roku. Dzięki staraniom Wójta gminy Moszczenica Jerzego Wałęgi, sale lekcyjne w „starej szkole” zaadaptowano na salę wielofunkcyjną. Wyburzono stropy i ściany działowe w klasach. Oficjalne otwarcie sali wielofunkcyjnej odbyło się 3 lutego 2001 roku.

W związku z reformą systemu oświaty, która rozpoczęła się w 1999 roku, dotychczasowe 8 – klasowe szkoły podstawowe zostały przekształcone w 6 – klasowe. W miejsce klas 7 i 8 utworzono 3 klasowe gimnazja. W związku z powyższym w Staszkówce pozostała tylko 6 klasowa szkoła podstawowa i przedszkole. Starsza młodzież stała się uczniami Gimnazjum w Moszczenicy, której dyrektorem była mgr Danuta Potok. Był to oddział zamiejscowy tej szkoły i mieścił się na piętrze budynku szkoły Podstawowej w Staszkówce. Sytuacja ta trwała przez trzy lata. Następnie w 2002 roku Rada Gminy Moszczenica podjęła uchwały o utworzeniu Gimnazjum i Zespołu Szkół w Staszkówce, w skład, którego weszły: Szkoła Podstawowa i Gimnazjum. Kolejnym ważnym wydarzeniem było włączenie do istniejącego Zespołu Szkół Przedszkola Samorządowego. Nastąpiło to od 1 września 2003 roku. Wtedy to po 30 letnim kierowaniu szkołą przeszedł na emeryturę L. Adamczyk. Funkcję dyrektora Zespół Szkół objęła Halina Łas i pełni ją do dzisiaj.

Dnia 11 listopada 2003 roku Zespół Szkół w Staszkówce otrzymał imię Jana Pawła II. Jubileusz 100-lecia poświęcenia staszkowskiej szkoły był obchodzony uroczyście w dniu 8 października 2011r.

Przez cały czas użytkowania, pomieszczenia szkolne były modernizowane i unowocześniane, a w 2011 roku dzięki kompleksowej termomodernizacji, budynek zmienił swój wygląd.

Budynek Zespołu Szkół im. Jana Pawła II Staszkówce – październik 2011r.

¹⁴ SASS, Kronika Szkoły w Staszkówce, t. III, rękopis, brak paginacji stron, zapis pod rokiem 1985/86.